Memo regioplan BW

Inleiding

Met deze memo willen wij de Adviesraad informeren over het proces tot aan de besluitvorming door de gemeenteraden van Terschelling, Vlieland en Waadhoeke over het regioplan ‘Fryske Oanpak Beschermd Wonen’.

Beoogd effect

Met het vaststellen van het regioplan ‘Fryske Oanpak Beschemd wonen’ wordt een soepele overgang bewerkstelligd van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis in de eigen omgeving. Hiermee kunnen mensen zo lang mogelijk veilig, gezond en zelfstandig in de eigen vertrouwde omgeving blijven wonen en de kans krijgen om goed mee te doen in de samenleving. Dit is het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Ontwikkelingen

In 2019 was er lang onduidelijkheid over wat nu wel of niet vanuit het ministerie van VWS in het regioplan zou moeten staan. In oktober 2019 heeft het ministerie opnieuw per brief de eisen aan het regioplan aangegeven. In het regioplan moeten de volgende onderdelen zijn vastgelegd.

1. Een inhoudelijke visie uitgewerkt en geconcretiseerd.
2. De verdeling van verantwoordelijkheden tussen gemeenten in de regio.
3. De verdeling van het beschikbare budget en financiële risico’s.
4. De wijze waarop samengewerkt gaat worden tussen gemeenten binnen de regio.
5. De wijze waarop samengewerkt gaat worden met andere betrokken partners binnen de regio (o.a. aanbieders, cliënten en hun naasten, verzekeraars, corporaties).
6. De wijze waarop de overgangsfase tussen de nieuwe en oude verdeling van financiële middelen vormgegeven zal worden en hoe hierbij geborgd zal worden dat bestaande en nieuwe cliënten weten waar ze aan toe zijn.

Tijdens het opstellen van het regioplan in 2019 werd duidelijk dat de doordecentralisatie van taken naar de gemeenten werd opgeschoven van 2021 naar destijds 2022. Er waren twee belangrijke redenen voor het uitstel. Eén was de onduidelijkheid over het financiële verdeelmodel. Ten tweede het advies van het landelijke expertiseteam van het ministerie van VWS en de VNG om de doordecentralisatie met een jaar uit te stellen.

Eind 2021 werd duidelijk dat de decentralisatie van BW opnieuw werd uitgesteld tot 1 januari 2023. Vervolgens liet de staatssecretaris in februari 2022 weten dat in verband met de langdurige kabinetsformatie en het advies van de Raad van State over invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen per januari 2023 niet langer haalbaar was.

30 Juni 2022 liet de staatsecretaris weten dat de verwachting was dat de decentralisatie per 1 januari 2024 door zou gaan. Concreet zou dit besluit betekend hebben dat alle gemeenten per 2024 de middelen voor BW ontvangen op basis van een objectief verdeelmodel en de hieraan gekoppelde invoering van het woonplaatsbeginsel. In de huidige situatie ontvangen alleen de centrumgemeenten deze middelen. Natuurlijk geldt daarbij wel het geleidelijke ingroeipad van 10 jaar dat al eerder was vastgesteld.

Nieuw is het voornemen om de samenwerking tussen gemeenten beter in de wet te verankeren.

Op 22 mei 2023 werd bekend dat de decentralisatie uitgesteld wordt naar 1 januari 2025 omdat het niet langer haalbaar bleek het onderwerp in 2023 te agenderen op de agenda van de Eerste kamer.

Inmiddels is het dossier controversieel verklaard als gevolg van het demissionair verklaren van het kabinet. Onduidelijk is wanneer de doordecentralisatie gaat plaatsvinden.

Financiën en monitoring

Het vaststellen van het plan heeft geen financiële gevolgen voor de gemeenten. Het uitstellen van de doordecentralisaties heeft daarnaast geen directe gevolgen voor de uitvoering van Beschermd Wonen in Fryslân.

Op basis van de regiovisie en het concept regioplan Beschermd Wonen ('Fryske oanpak Beschermd wonen' is voor de periode 2022-2026 Beschermd Wonen gezamenlijk ingekocht door de Friese gemeenten. Daarnaast zijn in Fryslân in het Portefeuillehoudersoverleg SDF van 2 december 2022 (financiële) solidariteitsafspraken gemaakt voor de jaren 2024 en 2025. Dat betekent dat we in de komende twee jaar monitoren wat de 'toekomstige' decentralisatie voor gemeenten betekent op inhoudelijk en financieel gebied.

Proces

In Friesland vervolgen we de ingeslagen weg omdat de inhoudelijke transitie van het beschermd wonen ongewijzigd blijft. Het wel of niet decentraliseren doet daar niets aan af.

In 2020 hebben de 18 Friese gemeenten een concept Regioplan Beschermd wonen geschreven. In deze 'Fryske oanpak Beschermd wonen' is beschreven hoe het werkveld Beschermd wonen vanaf 1 april 2022 is vormgegeven. In de huidige inkoop en aanbesteding van de nieuwe producten BW is de ambulantisering en 'ondersteuning dichter bij huis' zoals omschreven in het concept regioplan al meegenomen. De adviesraad is betrokken geweest bij het opstellen van het concept regioplan.

De Friese gemeenten hebben via het PO SDF destijds besloten om geen definitief regioplan in te dienen bij het ministerie zolang er nog geen inhoudelijke en financiële duidelijkheid was over de doordecentralisatie. Het regioplan is toen door alle colleges in concept vastgesteld, er is een informerende raadsbrief gestuurd en een brief naar het Ministerie van VWS gestuurd waarin dit besluit is toegelicht.

In maart 2023 zijn Webinars georganiseerd voor bestuursleden, raadsleden en adviesraden waarin het regioplan in zijn definitieve vorm is besproken. Naar aanleiding hiervan zijn er geen inhoudelijke wijzigingen meer aangebracht in het regioplan. Naar aanleiding van het wederom uitstellen van de decentralisatie in mei 2023 en het controversieel verklaren van dit dossier, zijn alleen verschillende data aangepast in het voorliggende regioplan.

We vragen het college in november 2023 het volgende te besluiten:

1. Akkoord te gaan met het regioplan 'Fryske oanpak Beschermd wonen'
2. Het regioplan 'Fryske oanpak Beschermd wonen' ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad.